

Борис Сергійович Драч

доктор хімічних наук, професор

Народився 26 лютого 1938 р. в с. Попівка Карлівського району на Полтавщині. В 1954 р. вступив до Львівського державного університету, у якому після закінчення працював до 1961 р. на кафедрі органічної хімії. В 1961-1964 рр. навчався в аспірантурі Інституту органічної хімії (ІОХ) АН УРСР. 1965 р. успішно захистив кандидатську дисертацію «Взаємодія аліфатичних амінів та α -амінокислот з п'ятихлористим фосфором». Протягом 1967-1969 рр. працював старшим викладачем кафедри мономерів і полімерів Київського державного університету імені Тараса Шевченка, а потім повернувся в Інститут органічної хімії на посаду старшого наукового співробітника відділу фосфорорганічних сполук.

1979 р. захистив докторську дисертацію «N- α -Хлоралкіламіди та їх похідні», яка заклала основи нового наукового на-

пряму — хімії поліфункціональних азотовмісних реагентів.

З 1986 р. Борис Сергійович очолює відділ хімії піримідинових основ відділення біоорганічної хімії ІОХ АН УРСР, який у 1989 р. реорганізовано у відділ хімії біоактивних азотовмісних гетероциклічних основ Інституту біоорганічної хімії та нафтохімії НАН України.

Б.С. Драч — відомий вчений у галузі органічної, біоорганічної хімії та хімії елементоорганічних сполук. Він уперше розробив зручні і доступні методи одержання цілого ряду нових азото-, фосфоро- та сірковмісних реагентів, які виявилися незамінними в синтезах невідомих раніше гетероциклічних сполук із високою біологічною активністю, обґрунтував концепцію фосфонієвих синтезів гетероциклічних сполук і знайшов зручні способи препаративного отримання функціональних похідних різноманітних гетероциклічних систем.

Борисові Сергійовичу притаманні широта наукових інтересів, глибока ерудиція, вміння знаходити оригінальні напрями досліджень і нові методологічні підходи. Він першим в Україні розпочав систематичне вивчення аміноалкілувальних засобів і розробив оригінальні методи їх використання в тонкому органічному синтезі. Ці методи високо оцінені науковцями Росії, Великобританії, Німеччини, США та інших країн.

Під керівництвом вченого розроблено технології одержання низки практично важливих речовин — замінників цукру для хворих на діабет, кардіопрепаратів нового покоління, регуляторів росту злакових культур. Серед синтезованих Б.С. Драчем і його учнями сполук знайдено високоактивні інсектициди, бактерициди та фунгіциди.

Проф. Б.С. Драчем створено наукову школу, результати роботи якої відомі на вітчизняному та міжнародному рівнях і використовуються в ряді наукових проектів і розробок під його керівництвом, що фінансуються Державним фондом фундаментальних досліджень України, Міжнародним фондом INTAS, фірмами «Dupon» і «Ciba-Geigi», Українським науково-технологічним центром (УНТЦ).

Фундаментальні наукові дослідження Борис Сергійович поєднує з педагогічною і науково-організаційною діяльністю. Він керує підготовкою аспірантів, серед його учнів — 4 доктори і понад 20 кандидатів хімічних наук. У 2008 р. його нагороджено відзнакою НАН України «За підготовку наукової зміни». Б.С. Драч бере участь у роботі спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських і докторських дисертацій, вченої ради Інституту біоорганічної хімії та нафтохімії НАН України, термінологічної комісії України з хімії.

Він автор понад 350 наукових праць, у т.ч. 3 монографій і 14 винаходів.

Юрій Леонідович Радавський

доктор біологічних наук, професор

Народився 12 березня 1941 р. в м. Воронежі (Росія) в родині службовця. Трудову діяльність розпочав у 1958 р. після закінчення Київської середньої школи № 85. Працював учнем з холодильних устаткувань НДІ епідеміології і мікробіології МОЗ УРСР, токарем на одному із заводів Києва. У 1959–1960 рр. навчався в Томському медичному інституті (Росія). У 1965 р. закінчив біологічний факультет Київського державного університету імені Тараса Шевченка за спеціальністю «біолог-вірусолог». Біологічна освіта й подальша робота в Інституті геронтології АМН СРСР (м. Київ) та Київському медичному інституті ім. О.О. Богомольця визначили наукові інтереси Ю.Л. Радавського як такі, що знаходилися на стику хімії, біохімії і медицини.

З 1967 по 1970 р. навчався в аспірантурі Інституту молекулярної біології і генетики АН УРСР, де під керівництвом проф.

С.Б. Серебряного проводив роботу із встановлення амінокислотної послідовності та вивчення вторинної структури фрагментів бромціанового розщеплення білка тіл включення вірусу ядерного поліедрозу тутового шовкопряда. У 1974 р. успішно захистив кандидатську дисертацію «Дослідження фрагментів бромціанового розщеплення білка тіл включення вірусу ядерного поліедрозу *Bombux mori*».

З 1970 по 1977 рр. обіймав посади інженера і молодшого наукового співробітника Інституту молекулярної біології і генетики АН УРСР, у 1977–1983 рр. — старшого наукового співробітника Інституту епідеміології та інфекційних хвороб ім. Л.В. Громашевського МОЗ УРСР, з 1983 р. — старшого наукового співробітника відділу біоорганічної хімії Інституту органічної хімії АН України. Після створення 1987 р. Інституту біоорганічної хімії та нафтохімії НАН України був завідувачем лабораторії, а потім відділу структури і функції білків і пептидів.

У 1994 р. захистив докторську дисертацію «Антигенна структура капсидних білків вірусів рослин і білкових антигенів *Bordetella pertussis*», яка була присвячена вивченню антигенної структури капсидних білків Х-, Y- і М-вірусів картоплі, дослідженню імуногенних і антигенних властивостей коклюшного токсину і філаментозного гемаглютинину із *Bordetella pertussis*, а також ряду синтетичних пептидів, які відповідали амінокислотній послідовності окремих функціональних ділянок цих білків.

У 1993–1995 рр. дослідження протективних білків коклюшного мікроба фінансувалися Міжнародним науковим фондом (Фонд Сороса). Юрій Леонідович був одним із розробників і керівників проекту «Національна програма імунопрофілактики населення України 1993–2000 рр.», членом Нью-Йоркської академії наук, Комітету з питань імунобіологічних препаратів МОЗ України, комісії з імуноферментних препаратів Фармакологічного комітету МОЗ України. Брав участь у роботі декількох спеціалізованих вчених рад із захистів кандидатських і докторських дисертацій.

У 1995 р. Ю.Л. Радавському присвоєно звання професора зі спеціальності «біоорганічна хімія, хімія природних і фізіологічно активних речовин». Під його керівництвом виконано 6 кандидатських дисертацій. Він був висококваліфікованим спеціалістом в галузі хімії білка та імунохімії, автором майже 100 наукових публікацій. Брав участь у роботі багатьох зарубіжних і вітчизняних конгресів і симпозіумів.

В останні роки вчений досліджував пептиди — інгібітори фурину, які б забезпечували ефективну нейтралізацію бактеріальних токсинів.

Після тяжкої хвороби помер 25 травня 2007 р.

Наукові праці проф. Ю.Л. Радавського і його учнів є важливим етапом на шляху становлення і розвитку біоорганічної хімії в Україні.